

Gebroken kleuren

Jacqueline van der Waals

Editie Roel Houwink

bron

Jacqueline van der Waals, *Gebroken kleuren* (ed. Roel Houwink). G.F. Callenbach, Utrecht 1939

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/waal007gebr01_01/colofon.php

© 2016 dbnl / erven Roel Houwink

Inleiding

Jacqueline E. van der Waals werd den 26sten Juni 1868 te 's-Gravenhage geboren, waar zij haar eerste jeugdijaren doorbracht. In 1877 verhuisde haar familie naar Amsterdam, waar haar vader benoemd was tot professor in de natuurkunde.

Zij bezocht de openbare lagere school, daarna de H.B.S. voor meisjes. Vervolgens haalde zij haar hulpacte voor onderwijzeres. Hierop deed zij Middelbaar-geschiedenis. Zij gaf les op de meisjeskostschool Middenbosch te Baarn. Later op 't Kopje te Bloemendaal. Zij overleed 29 April 1922. Vele van haar verzen verschenen eerst in het tijdschrift 'Onze Eeuw', dank zij de bemiddeling van prof. Chantepie de la Saussaye, aan wien zij veel te danken heeft gehad.

Haar eerste bundeltje '*Verzen*' zag in 1900 het licht onder het pseudoniem U.E.V. (Una ex vocibus, d.i. één van de stemmen) bij de Erven F. Bohn te Haarlem. Daarna verschenen - op aandringen van Ds. Haspels onder eigen naam - '*Nieuwe Verzen*' in 1909 en '*Iris*' in 1918, beide bij de firma G.F. Callenbach te Nijkerk. Ten slotte in 1922 '*Laatste Verzen*' bij 'De Waelburgh' te Blaricum.

Behalve deze dichtbundels verscheen in 1907 van haar hand een roman 'Noortje Velt' en verder verschillende korte proza-stukken in 'Onze Eeuw', o.a. Repelsteeltje, Het Klavertje van vier, enz. Zij schreef over Gösta Berling, over Ibsen's Brand en Peer Gynt en over Sören Kierkegaard.

Ook vertaalde zij veel uit het Noorsch, Deensch en eveneens uit het Duitsch.

* * *

In het ‘Voorbericht’ tot de uitgave van haar ‘Verzen’ schrijft Jacqueline van der Waals: ‘Ik vrees, dat ik even onvoorzichtig ben als de dwaze dwerg in het kindersprookje, die zijn naam verborgen willende houden, in de eenzaamheid van het bosch stond te dansen en juichende zong:

Welk een geluk, dat niemand weet,
Dat ik Repelsteeltje heet.

En een man, die hem bespiedde, hoorde zijn lied en verstond de woorden, en Repelsteeltje's naam werd bekend. Doe ik wellicht hetzelfde? En heb ik onwetend, voor enkelen verstaanbaar, mijn naam uitgesproken in deze verzen? Dan vraag ik allen, die mijn geheim weten of te weten mochten komen, dat verborgen te houden; en, hierin ongelijk aan Repelsteeltje, mag ik dit verlangen, want het weten van mijn naam zou niemand voordeel doen, slechts mijn vreugde bederven.

Want ik wil niets zijn dan een stem, één van die vele stemmen, die luid of stil uit menschenharten omhoog klinken.’

De kuische terughoudendheid en de pretentielooze natuurlijkheid, die uit bovenstaande woorden spreekt, heeft Jacqueline van der Waals nimmer in haar werk verloochend. De persoonlijkheidsaanbidding der Tachtigers en hun hartstocht voor de autonomie van het scheppende is haar vreemd gebleven. Men vindt bij haar geen gedichten, die den mensch als een goddelijk wezen verheerlijken

of waarin de natuur bezongen wordt als stond niet de schaduw van het Kruis over deze wereld opgericht.

Treffend komt dit uit in een gedicht als ‘De Aarde’ uit ‘Verzen’, dat tevens het beste specimen is van haar poëzie in de dagen van haar debuut. Het luidt aldus:

De aarde.

Vol afschuw kijk ik naar den grond,
 Die vochtig is en vuil.
 Daar kruipen de lange wormen rond,
 En houden de maden zich schuil;
 En alles wat onder den grond wordt bewaard,
 Beschimmelt en verrot.
 Een duffe kelderlucht, o, mijn God!
 Vervult de geheele aard.

Ook bergen de mensen in haar schoot,
 O gruwel en ergernis!
 Het menschenlichaam na den dood,
 Het menschenlichaam, wanneer het dood
 En vuil en afzigtelijk is;
 En alles wat onder den grond wordt bewaard,
 Ontbindt zich en verrot.
 Een vunze kerkhoflucht, o, mijn God!
 Vervult de geheele aard.

Het vergankelijkheidsbesef, dat uit dit gedicht spreekt, wordt niet overschreeuwd door de stem van het opstandig bloed en niet opgevangen door een ‘aristocratisch’ gevoel van resignatie, doch het mondt uit in een kreet tot God, die tevens een uit-

roep van onmachtige toorn en ergernis is. Niet 'de vrienden van Job' spreken hier, maar Job zelf, de 'existentieele' mensch, die zich door geen vrome praatjes afbrengen laat van zijn Ik-gij-verhouding ten opzichte van God. In zijn wanhoop en ellende richt hij zich regelrecht tot God. Hij speculeert niet en hij stelt zich met geen 'voor de hand liggende conclusies' tevreden, maar tegen alle gezond verstand in - en in strijd met alle traditioneele vroomheid! - waagt hij het tegenover den nood van deze vergankelijke wereld met haar kelderen kerkhoflucht in hooger beroep te gaan bij God. Tegen alle gezond verstand in.... Dit brengt ons bij de 'gerijmde ongerijmdheid', waarvan zij spreekt in het 'Voorbericht' bij de uitgave van den bundel 'Nieuwe Verzen' en bij de paradox van Kierkegaard, den Deenschen schrijver, wiens werk haar zoo lief was. Want ondanks het speelsche en simpele, dat aan sommige van haar gedichten eigen is, was Jacqueline van der Waals niet een naïef-ongecompliceerde natuur als b.v. Alice Nahon met wier poëzie men haar verzen - ten onrechte! - wel eens vergeleken heeft. Zeker, ook Jacqueline van der Waals kan een kinderlijk vers schrijven, maar 'het kinderlijke' is bij haar de tegengestelde pool van datgene in haar wezen, dat haar de prachtige vertaling van het 'Dies Irae' schrijven deed, dat, al moge het slechts ten deele een vertolking zijn van haar eigen religieuze gevoelens, toch (congeniaal) het vergunt een blik te werpen op de *diepte* en de *intensiteit*, waarmede zij als geloovige leefde.

De dialectiek van zonde en genade, die het hart

van het christelijk geloofsleven uitmaakt, leefde in haar met een felle, hartstochtelijke gespannenheid. Zij stond in de vrijheid, maar als een gebondene. Vandaar dat men in haar gedichten de blanke vreugden der kinderen Gods aantreft naast de duistere smarten van lijden en dood. Het is dan ook geen valsche schaamte, die haar in het zoeven genoemde 'Voorbericht' tot de uitgave van den bundel 'Nieuwe Verzen' spreken doet over de 'dwaasheid' en de 'ongerijmdheid' van haar werk. Want 'dwaas' en 'ongerijmd' zijn haar gedichten voor hen, die niet de grondstructuur van dit leven uit het geloof verstaan.

Daarom kan men het werk van Jacqueline van der Waals ook niet losmaken van zijn geestelijken voedingsbodem. Haar 'natuur-lyriek' b.v. en haar 'religieuze poëzie' behooren bij elkaar. Zij vullen elkaar aan en dekken elkaar. De veelsoortigheid van haar uitingen is niet te verstaan als een 'toevallige' rijkdom aan innerlijke mogelijkheden, maar veeleer als de gebroken kleuren van het zonnenspectrum, die hun oorsprong vinden in het ééne 'kleurlooze' licht der zon. Zij komen alle voort uit dit in de ziel verborgen geloofsleven, dat zelf woordeloos is, maar dat in liederen van velerhand 'klank' uiteenbreekt, wanneer, als bij een windharp, de snaren in trilling worden gebracht. Wij hebben dan ook bij het samenstellen van deze bloemlezing er vóór alles naar gestreefd het 'organisch' karakter van Jacqueline van der Waals' poëzie te bewaren en ons niet door eenige voorkeur voor een bepaalde zijde van haar werk te laten leiden. Wat wij weglieten, beperkte zich tot

verzen, waarin de dichteres zich min of meer lijkt te herhalen en tot poëzie, die, naar het ons voorkwam, om de een of andere reden als minder geslaagd moest worden aangemerkt.

Rest nog onzen hartelijken dank te betuigen aan de familie Van der Waals, die ons toestemming verleende tot deze uitgave; in het bijzonder aan mej. J.D. van der Waals en aan Prof. Dr. J.D. van der Waals, beide te Amsterdam, die mij met de grootste bereidwilligheid de benodigde gegevens verstrekten en mij ook overigens met raad en daad terzijde stonden.

ROEL HOUWINK.

Liedje

Ik heb bij een korenveld gestaan.
Ik heb de handen uitgestrekt
Naar het goud van het golvende graan.
O! dat ik die vreugde grijpen kon
Van het golvende graan in de gouden zon!
Ik heb de handen uitgestrekt
Naar de vreugd van het gouden graan.

Ik heb in het blanke maanlicht gestaan.
Ik hief de verlangende blikken omhoog
Naar den glans van de zilveren maan.
Ik hief het smeekende aangezicht
Naar de stille rust van het manelicht.
O! dat ik den vrede grijpen kon
Van die rustig stralende maan.

Ik hoorde des avonds den nachtegaal slaan.
Ik strekte de dorstige lippen uit
Naar de klanken, die stervend vergaan,
Naar de golvende stroomen van jublenden klank,
Naar den zoeten weemoedigen liefdezing.
O! dat ik de weelde drinken kon
Der klanken, die stervend vergaan!

Berkenboschje

Ik liep door het helder verlichte bosch,
De berkeblaadjes hingen los
    Naar beneden aan slingrende takjes,
De beukjes staken hun takken rechthout,
En over het hooge varenkruid
    Viel zonlicht in helgele vlakjes.

Ik liep met blij tevreden zin,
Mijn voeten verdwenen beneden in
    Een dwergenbosch van varen,
Hoogstammige varens en boschbes en mos,
Mijn voeten liepen door dat bosch,
    Of 't reuzenvoeten waren.

En iedere kleine berkestam,
Steeg als een reine witte vlam,
    Door 't fijne groen naar boven.
Geen feeënbosch is half zoo blij,
Een trotsche vreugd vervulde mij,
    Die tijd noch leed kan doven.

Vóór den regen

Ik zat in 't hooge gras;
Het was een warme zomerdag,
En uit de donkre schaduw zag
Ik naar den lichten plas.

En onbeschut voor 't zonnevuur
Lag 't slaperige land
Te domlen in het middaguur,
Door moeheid overmand.

Het was zóó stil, zóó stil...
De vogels droomden op hun tak,
Het windje sliep op 't watervlak,
En rustte koel en stil.

Een korte, blijde rimpeling
Sprak van de zaligheid,
Waarmee het meer het koeltje omving,
Stil aan zijn borst gevlijd.

De bloempjes knikten loom
En slaperig elkander toe,
De blaadjes hingen slap en moe
Te dutten aan den boom.

Ik zat te wachten en het was
Me als wist ik, wat er kwam.
Alsof ik, luistrend, in het gras
Een stillen tred vernam.

Een ruischen, vreemd en zacht,
Heeft mijn onrustig hart vervuld
Met bang verlangend ongeduld,
Naar 't geen de stilte bracht.

Verborgen smart is halve smart

Ik zal niet droevig klagen,
Dat niemand mij troost in mijn leed;
Juist daarom kan ik het dragen,
Omdat geen mensch het weet.

Geen troost, geen mededoogen
Maakt ooit dit hart gezond,
Want zagen nieuwsgierige oogen
De groote, open wond,

En peilden nieuwsgierige handen
Hoe diep die wonden zijn,
Hoe smartelijk zouden ze branden
Met haast onduldbare pijn!

Want iedere blik zou schijnen,
Wat toch reeds zoo moeilijk geneest.
Alleen door rustig te schijnen
Ben ik ook rustig geweest.

Nu ligt mijn leven als een stille plas....

Nu ligt mijn leven als een stille plas,
Een vlak, blauw water op een groote hei,
Dat rustig opziet uit een lijst van gras
En riet: een hemelspiegel klaar en blij.

Mijn willen en mijn wenschen stierf in mij,
En wat bevreesd, en wat onrustig was,
Ging met mijn laatste diepe smart voorbij,
Waarvan ik kalm en oud en wijs genas.

Mijn ziel ligt als het vlakke water stil,
Dat zelf niets zijn en niets bereiken wil,
Maar, wat het ziet, eenvoudig wedergeven.
Ook ik wil niets in eigen oogen zijn,
Maar als een hemelspiegel klaar en rein,
Den wil van God vervullen in mijn leven.

Bergen

Nu zien de groote bergen op mij neder.
Ze zijn verwonderd, dat ik al zoo lang
Alleen geklommen ben, en half nieuwsgierig,
Half spelend volgt hun oog mijn tragen gang.

Nu zien de bergen goedig op mij neder,
Terwijl ik altijd verder, rusteloos
Naar boven klauter naar hun kale toppen.
Niet ongeduldig zijn ze en niet boos

Om mijn vermetelheid; ze kijken rustig
Zooals mijn oog soms spelend nederziet
Op 't trage rupsje kruipend op mijn vinger,
En doelloos zijn bewegingen bespiedt.

De goede bergen zijn nu heel voorzichtig,
Ze houden zich heel stil, opdat vooral
Geen steentje los zou laten waar ik klauter,
Geen steen mij treffen zoude in zijn val.

Ze houden zich heel rustig, maar ten laatste
Wanneer dat stille kijken hen verveelt,
Beginnen zij een spel, dat ik zoo dikwijls,
Het arme rupsje plagend, heb gespeeld.

Dat zag ik verder kruipen, onverdroten,
En argeloos, terwijl ik keer op keer
De eerste hand achter de tweede plaatste;
En 't plagend spel herhaalde ik telkens weer.

Zoo zie ik nu de bergen met mij spelen,
En na den top, die mij de hoogste scheen,
Zag ik nog steeds een hoogren top verrijzen,
En wat ik eerst een top dacht, was er geen.

Toch klim ik voort en laat ze met mij spelen,
Die groote bergen met hun logge kracht;
Ze meenen 't niet zoo kwaad en vol vertrouwen
Begeef ik mij weer telkens in hun macht.

Alpenbloemen

Ik klom in d' ochtendschemer langzaam tegen
Het voetpad op, dat mij naar boven leidde,
En dat mij toen langs onbekende wegen,

Gebracht heeft bij een kleine alpenweide.
Een hoge, steile rotsenmuur omringde
Het frissche plekje, dat mijn oog verblijdde

Met overvloed van bloemen, en ik ving de
Zoet-zoele geuren op, die tot mij kwamen,
Mij welkom heetend, als een vreemdelinge.

En alle bloemen groetten mij, zoodra men
Mij had bespeurd en bogen op hun stelen,
En sommigen reeds kende ik bij name

En anderen van aanzien, maar ook velen
Zag ik dien dag voor 't eerst, en zag ik nimmer weder.
Zij vroegen mij, hun vreugd dien dag te deelen,

En zwijgend dankend zette ik mij neder.
Ik koos een steen tot rustplaats, en verheugde
Mij stil op bloemenwijze in het teeder

Mij streelend windje; 'k dronk met lange teugen
Bedwelmend zoete geuren. 't Licht der zonne
Liefkoosde mij en kuste mij vol vreugde.

En toen ik daar zoo rustig zat, begonnen
Mijn oogden om zich heen te zien, daar stonden
De ganzenbloemen, die mijn liefde wonnen

Dien lentedag op onze lage gronden,
Toen ik in schitterende, witte scharen
De reine, slanke bloemen heb gevonden.

De lange stelen droegen fier de zware
Bloemhoofdjes, die vol rustige gedachten
En onbewust van eigen schoonheid waren.

Ook gele anemonen, en de zachte
Lichtgele bergpapavers. Zij verheffen
Sierlijk de fijne kopjes, en ze trachten

Nog steeds naar meerder mooi, maar ze beseffen
De reinste vreugde niet. Ook op die weide
Stonden vergeet-mij-nietjes, die hun effen

Klein leventje doorleefden, stil bescheiden,
Maar zonder iets te zijn of te bereiken,
En ronde gele trollen, door het blijde

Zonlicht vergeefs gekust; de winden strijken
Vergeefs langs bleeke, steeds gesloten blaren,
Maar in 't gevoelig hartje woont een rijke,

Een groote schat van liefde: zij bewaren
Een droef geheim, beschaamd en trots, en vreezen
Aan wind of zon hun leed te openbaren.

Toen trof een donkre gloed mijn oog, en deze
Kwam uit een klein rood bloempje, en dat geurde
Zóó sterk en zoet alsof het heel zijn wezen

In geur en kleur uitstroomen liet. Ik beurde
Het niet omhoog, maar bukte mij ootmoedig
Voor 't nietig bloempje neder en het kleurde

Nog dieper incarnaat, alsof het bloed zich
Als geurend liefde-offer wilde geven,
Een beeld der liefde Gods, die overvloedig

Zich uitstort over allen: wie zijn leven
Verliezen wil, die zal het leven vinden. -
Toen richtte ik mij op, en zie, daar neven

Wit wollen edelweisjes, de verblinden,
Die al hun blijde bloemenvreugd verkochten
En menschenlof en menscheneer beminden.

Wee hunner, die naar aardsche glorie zochten,
Onsterflijkheid verlangend van de aarde!
Mijn handen, zwak door medelij, vermochten

Hun wensch hun niet te weigren en vergaarden
De doode bloempjes, dood reeds voor ze stierven,
In 't roode reisboek, waar ik hen bewaarde

Als in een graf. En in gedachten zwierven
Mijn oogen voort langs trotsche, wit gekleede,
Hoogslanke lelies, die den roep verwierven

Van groote reinheid, en langs blij tevreden
Hel-gele boterbloempjes en violen -
Niet zulke, die verloren in gebeden,

In 't schaduwzwart van vochtig gras verscholen,
Een zoeten geur van heiligheid uitzenden,
Maar sterke, rustige, die onverholen

Hun levenslust en levensvreugd erkennen -
Toen, plotseling met zoete vreugd ontmoetten
Mijn oogen orchideetjes, die ik kende

En liefhad; en met blij herkennen groetten
De blank ivoren bloemen mij, hun zachte
Herinneringsgeur vervulde mij met zoete,

Uit leed geborene weemoedsgedachten:
O! donkre nacht vol zwarte menschenweeën!
O! droefste nacht dier droeve zomernachten!

O! zomernacht vol geur van orchideeën! -
Zoo zit ik lang, verloren in mijn droomen,
En willoos, op de kalme droefheidszeeën

Liet ik mij doelloos drijven, want mijn loome
Gedachten waren zwaar door geur bevangen,
En traag, om tot de bloemen weer te komen.

Ten laatste werd ik wakker, door de bange,
Verlegen stemmetjes der teergebouwde
Silenes, die de kopjes lieten hangen,

Bedeest en sierlijk, en der lieve, blauwe,
Heel jonge gentianen, die met oogen
Vol liefde en vol kinderlijk vertrouwen

Opzagen naar haar zusters, die met hooge,
Roodbruine en gele bloemen pronkten, trotsche
Verwaande bloemen! En daarboven vlogen

De teere, blauwe akeleien, tot ze
Moe van het fladderend genieten, even
Zich rustend nederzetten op de rotsen. -

Ik kan niet alle namen wedergeven
Der bloemen die op deze weide waren.
Stil zat ik op den steen en leefde 't leven

Der alpenbloemen mede, door mijn haren
Ging 't windje, dat van bloem tot bloem zich spoedde,
Mijn oogen dansten met de lichte scharen

Van zonnestralen, tot ze vreugdemoede
Zich langzaam sloten. Toen ik weer ontwaakte
Viel reeds de avond. Droomend zag ik, hoe de

Vermoeide zonnestralen 't spelen staakten
Om langs de rotsen naar omhoog te glijden
Maar toen de avondwind mij huiverig maakte,

En ieder bloempje goeden avond zeide,
En knikkend met haar kopje mij gegroet had,
Begreep ik, dat het tijd werd om te scheiden.

Ik daalde haastig langs het steile voetpad.

Één ding is nodig

Indien ik de talen der menschen sprak
En der engelen taal,
Ik ware, zoo mij de liefde ontbrak,
Een luidende schel, een klinkend metaal.

Indien ik in de toekomst las
En profeteerde,
En alles, wat verborgen was,
Verstond en leerde,
Indien ik dat geloof bezat,
Dat bergen verzet, maar de liefde niet had,
Ik ware niets - een ledig vat.

Indien ik ook tot onderhoud
Des armen al mijn goed en goud
Had uitgedeeld, zoo ik mijn leven
Als offerande had gegeven,
Indien ik mijn lichaam verbranden liet,
Wat nuttigheid zou het mij geven,
Had ik de liefde niet.

Winterstilte

De grond is wit, de nevel wit,
De wolken, waar nog sneeuw in zit,
Zijn wit, dat zacht vergrijzelt.
Het fijngetakt geboomte zit
Met witten rijp beijzeld.

De wind houdt zich behoedzaam stil,
Dat niet het minste takgetril
't Kristallen kunstwerk breke,
De klank zelfs van mijn schreden wil
Zich in de sneeuw verstecken.

De grond is wit, de nevel wit,
Wat zwijgend tooverland is dit?
Wat hemel loop ik onder?
Ik vouw de handen en aanbid
Dit grootsche, stille wonder.

Maanlicht

Mijn kamer, waar ik argeloos
Daar straks kwam binnen lopen,
Verlangende alleen te zijn,
Waar ik mij veilig dacht,
Was mij door 't felle manelicht
Ontvreemd, dat door het open-
geslagen venster binnenkwam
Uit klaren zomernacht.

O, dat gewetenlooze licht!
Dat rustig lag te slapen
Op 't koele bed, waar ik zoo graag
Mijn hoofd verbergen ging,
En dat mijn lieve kamer in
Een lichtgrot had herschapen,
Waar ieder ding mij vreemd en koud
En zwijgende ontving.

De lethe

‘Hooft gij den nachtegal klagen
Zingend in 't lage geboomt?’
Neen, maar het lokkende, trage
Lied Tan den Lethestroom.

Klotsend en kabbelend tegen
Den oever, het water dat loom,
Zacht ruischende doet bewegen
Het riet langs den Lethezoom.

‘Maar hoort gij het droomzoete treuren
Van 't nachtegalenlied
En ruikt gij de rozengeuren
En ziet gij den maneschijn niet?’

Ach, zingen de nachtegalen
Nog immer het lied uit mijn droom?
En glanzen de manestralen
Nog steeds in den zilveren stroom?

En geuren nog immer de roode,
De vurige rozen zoo zoet?
Maar dood zijn mijn droomen: een doode
Verlangt van het doode geen groet.

Maar geef mij één dronk uit de Lethe,
Den stillen vergetelheidsstroom,
Opdat ik de geuren vergete,
De kleur en den klank van mijn droom.

Het oude Huis

Nu zou ik willen slapen in een stille,
Heel donkre kamer diep en droomeloos....
Hoe kan ik slapen, als de maan zoo schijnt
En heel mijn kamer vult met tooverglans?
Hoe kan ik slapen in dit felle licht,
Terwijl mijn ziel, ook met de oogen dicht,
Het maanlicht voelt, dat buiten staat en wacht?
Hoe kan ik slapen in zoo klaar een nacht,
Terwijl mijn ziel verlangt naar duisternis?

Wie heeft dit oude huis zoo vreemd gebouwd,
Dat boven alle woonvertrekken zijn,
De slaapvertrekken in het onderhuis?
Laag zijn de vensters en de ramen slaan
Wijd open in den maanbeglansden nacht.
Waarom is niets gedaan tot veiligheid
Van wie dit huis bewonen? Waarom zijn
De vensters niet, als 't kelderraam, getralied?

De dwaze bouwer! Zoo hij hier gestaan had
In zulk een nacht als dezen, bij het raam,
Van waar men, 's nachts niet slapend, onbemerkt
Het slapend watertje bereiken kan,
Hij had het hoofd verborgen in de handen,
Hij had gebeden, vuriglijk gebeden,
Dat nooit een moede, nooit een slapelooze,
Die wonderbare vreugde aanschouwen mocht.

Julnacht

Ik stond bij 't open venster en ik zag
De maneschijf, die aan den hemel stond
Zoo stil en glanzend, dat het mijn verstand
Te boven ging. Ik zag op blauwen grond
De wolkjes in het maanlicht henen glijden.
Ik zag de witte nevels op de weiden,
En op de vijvers voor het huis: ik zag
Den vrede glanzen van dat verre land,
Waar maanlicht één is met gevoel en klank.

Indien de zoete blijheid van dat blanke
Mysterielicht tot vrede werd in mij
En niet tot onrust, hoe zou ik verklanken
Dien Julnacht in liederen zoo blij,
Dat ieder, naar mij luisterend, zou trillen
Van onrust, bevende van droefenis
En onbegrepen heimwee naar het stille,
Vredige land, waar geen verlangen is.

Silhouetten

In het toevend licht, dat later
Dan de zonne blijft
Wijlen bij het stille water,
Waar ons bootje drijft,

Schuiven zwart en zonder zwaarte,
Fijn gelijnd en strak,
Fietsertjes voorbij de klaarte
Van het hemelvlak

Hunne fijne silhouetjes,
Schaduwen gelijk,
Zeer geleidelijk en netjes
Langs den Amsteldijk.

Met gestadig beenbewegen
Gaan ze fijn en stil,
Na elkaar, elkander tegen,
Ieder naar zijn wil.

Komen twee elkaar te ontmoeten,
Glijden ze meteen,
Zonder botsen, zonder groeten
Door elkander heen.

Wordt het donker, wordt het later,
Met gebogen rug,
Gaan ze haastig langs het water
Naar de stad terug.

En ze voegen bij de sterren,
Aan de lucht geplaatst,
Nog een lichtje, dat van verre
Over 't water kaatst.

Winternevel

Buiten, waar ik het geheim
Van den overnachtschen rijm,
Nog verborgen in den mist,
Op de blanke takken wist,
Half onthuld en half verborgen,
Liep ik in den stillen morgen,
Waar de zonne, rond en bleek,
Wel een zilvren munt geleek,
Die daar, door een god verloren,
Aan de lucht was vastgevroren,
En omfloerst door dichten damp,
Dien verlichtte als een lamp.

Zon, hoe houdt gij u verholen?
Reeds in nevelen verscholen,
Weet gij dezen bleek opalen
Damp met lichtglans te doorstralen,
Dat het wit berijpt geboomt
Daar, als duister, tegenkoomt,
En gij maakt het grijs gewelf
Blanker dan de blankheid zelf;
Kwaamt gij dan den nevel breken,
Ach, zóó schoon, niet uit te spreken,
Werd dit kleurenschuw kristal
Onder uwen stralenva...l...

Heeft het hakhout voor de koude
Nog zijn dorre blad behouden?
Alle bladerkens der eiken
En der beuken kregen rijke
Franje aan hun schamel kleed,
Of een tooverfee, hun peet,
Dit met haren staf geraakt
En tot feestkleed had gemaakt.

Alle halmen schenen zwaarden
Door de kartelige baarden
Van den rafeligen rijm,
Die met kristallijn gevlijm
Aan de twijgen was geschoten
En de boomen hield besloten
In een tooverfijnen tooi,
Zeer onwezenlijk, maar mooi.

Blanke boomen met de vage,
Donkre stammen kwamen dagen
Uit den nevel, waar ik liep,
Of mijn oog ze uit nevel schiep.
En ik vroeg mij onder 't loopen,
Of ik liep met d'oogen open,
Of het al geen sprookje was?....
Boompjes van gespoten glas
Zag ik staan en blank koralen
Wouden als ik in verhalen
Van het onderzeesch geboomt
Mij, al peinzend, had gedroomd...

Zon dan, kom een ander maal
Met uw fonkelend gestraal
Boren door den mist omlaag:
Laat de wereld wit vandaag.
Grijp niet met het diepe blauw
Der omfloerste lucht in 't grauw
Van dit fijn gesponnen wonder,
Grijs van boven en van onder:
Laat uit overzijdsche streken
Wind noch zon den toover breken.

Sneeuwval

Al
Dalen de vlokken,
Dalen de luchtige vlokken en lokken
Mijn ziel met geruischlooze vreugde in stillen, onhoorbaren val.

Dicht
Sneeuwt aan den hemel,
Sneeuwt aan den loodgrauwen hemel gewemel
Van volle, van koelblijde blankheid in feestelijk, zacht gedempt licht.

Traag
Reikt mijn begeeren,
Reikt mijn afgunstig begeeren, te keeren
In tot de sneeuwkoele, diepe, volkomene ruste omlaag.

Lichtgeflinker

De zon vroeg voor haar gouden schijn
Doortocht door 't grauwe wolkgordijn
Om de aarde te gaan kleuren:
De daken rood, groen het geboomt...
O 't licht, dat over de aarde stroomt
Door de open wolkendeuren!

Ik wou, dat ik die weelde kon
Verklanken, of verbeelden kon
In verzen of in verven:
De zilvren vreugd van 't watervlak,
Waar 't zonlicht nederviel en brak
In duizend vlammscherven.

Ai ziet, hoe langs de waterbaan
De vlammetjes te branden staan,
Door 't zonnevuur getroffen!
Hoe 't spettert, spuit en openspat,
Hoe overal op 't waterpad
De lichtjes staan te ploffen!

Hoe zegge ik dat? Hoe zoude ik u
Mijn vreugde, immer woordenschuw,
In woorden wedergeven?
Hoe ook, met felle spikkeling
Van verf, die kleurenflikkering
Op hout of doek doen leven?

Ga, waar de zon op 't water breekt
En 't wondre vreugdevuur ontsteekt,
Dat koel is in zijn blaken.
Dat brandt, waar 't zich in 't water stort....
Indien ge dan niet blijde wordt,
Kan ik het u niet maken.

Jaap

Toen ik even
Van de verzen, die ik las,
De oogen peinzend hield geheven
Tot de vreugd, die buiten was....

Jaap, Jaap!
Wie zag ik daar komen
Onder mijn raam door de eikenlaan?
Jaap, mijn jongen,
De vogeltjes zongen
Hoog in de boomen
En alle vinken begonnen te slaan....
Ook in mijn hart ging het zingen aan.
Jaap, Jaap!

Daar liep Jaap met een hoogen hoed
Deftig, slank en stijf gesteven
Ik keek naar beneden
En lachte even:
Wat stond die gekleede,
die zwarte, gekleede,
Die lange, gekleede jas hem goed!

Hoor, hoe door het dicht struweel
Alle vogeltjes daar buiten
aan het fluiten
Zijn geslagen
met hun grage,
Met hun wagenwijde keel.

Jaap, mijn haar wordt al wat grijzer,
Waarom wordt mijn hart niet wijzer,
Dat met dit gepluimd gediert
Al maar fluit en tiereliert,
En in goede en kwade tijden
In den Mei zich moet verblijden
Met het vog'le- en dichterlied?....
Jaap, mijn knaap, hoe zoude ik niet?
Vogelzang en zonneshijnen,
Bloemengeur en voorjaarswind.
Alles, wat ik heb bemind,
Alles immers bleef het mijne?
Liefde en schoonheid ongemeten,
Zoete vreugden ongeteld,
Wat mijn ziele heeft bezeten,
Niets heeft me ooit teleurgesteld.

Het geitenweitje

Op het geitenweitje
Staat het kleine geitje
Bij de groote geit.
Geiteke, wat moet je
Met je fijne snoetje,
Dat zoo klaaglijk schreit?

Met je bleeke bekje?
Geiteke, wat rek je,
Trek je aan het touw?
Snuffende aan mijn mouwen....
Met je lief vertrouwen
In zoo'n vreemde vrouw!

In mijn handen stop je
Nu je jonge kopje:
Zeg, wat moet ik doen?....
Op het geitenweitje
Staat het kleine geitje,
Als een wittigheidje
In het prille groen.

De pereboom

Langzaam op het schelpenwegje
Bij het geurend rozenhegje
Van haar kleinen bloemenhof
Wandelt Aagje, die wat luiert,
En ze plukt, terwijl ze kuiert,
Hier en daar een bloempje af.

Peinst en toeft en glimlacht, even
Luisterend het hoofd geheven,
Of ze hoorde naar een tred....
Bloost en zucht en gaat zich bukken,
Om een onkruidje uit te rukken
Uit het bloeiend rozenbed.

En dan draagt ze in haar mandje
Dit zoo ongewenschte plantje
Of een schadelijk insect,
Of een wormpje, of een slekje,
Buiten het getralied hekje,
Waar haar tuintje niet meer strekt.

En, terwijl ze daar zoo drentelt,
Komt een blaadje neergewenteld
Uit den lagen perelaar
Voor de voeten van Aagaatje,
Die het langgesteelde blaadje
Vallen ziet, en kijkt er naar.

Komt ze weer den boom genaderd,
Valt er weer zulk groen gebladert
Voor de voeten van Aagaat,
Die zich thans toch gaat verbazen,
Dat zoo zonder windeblazen
Hij zijn blaadjes vallen laat.

Is de herfst alreê gekomen?
Valt het zomerblad der boomen
Gaaf en groen en onverdord,
Waar gewoonlijk toch het loover
Hangen blijft den zomer over
Tot het welhaast winter wordt?

Is het soms een booze ziekte,
Die den boom zijn groengewiekte,
Stille vlinderkens ontrukkt?
Houdt zich iemand soms verstoken
In dien boom, die weggedoken
Tusschen 't groen, de blaadjes plukt?....

Langs het geurend rozenhaagje,
Op het schelpenpad loopt Aagje,
Met een lachje om den mond,
Naar de bladerkens te kijken,
Die al draaiend nederstrijken
Voor haar voeten, op den grond.

Avondster

Op de heiden, waar ik reed,
Lag het purperkleurig kleed
In zijn sombere heerlijkheid
Tot den einder uitgebreid,
Waar de zon in 't nederdalen
Met haar schuin geworpen stralen
't Purper dús met goud betoog,
Dat het duister werd voor 't oog.

En mijn weg van gelig grint
Deed mij denken aan een lint,
Dat ik, aan de zon gebonden,
Om de wielen heb gewonden
Met het treden van mijn voet,
Dat de wielen draaien doet.

Toen ik straks mij huiswaarts spoedde,
Had ik waarlijk geen vermoeden,
Dat ik u ontmoeten zoude,
Zon, die als een kleine, gouden
Poort van louter zonnelicht
Op mijn pad staat opgericht,
Waar het schijnsel uit uw open
Deur mij zoo komt tegenlopen
En mijn blikken dús verblinden,

Dat ik haast niet verder winden
Dorst aan 't strak gespannen koord,
Om mij tot uw felle poort
Dicht en dicht bij te halen
Met het treden der pedalen.

Maar ik wil uw glans trotseeren
En mijn lichtschuwe oogen leeren,
Dat ze - zon! blijf even staan! -
Niet de blikken nederslaan
Voor de toegeschoten stralen
Uit uw eeuwig lichte zalen.
Wacht een oogwenk - zie, ik kom
Aanstonds tot uw heiligdom
Met gestadig voetentreden
Door uw poorten ingereden,
Waar ik - zon! sta even stil! -
Bukkend binnenglippen wil....

Wreed, meedoogenlooze zon,
Die in 't dal van Ascalon,
Wel 't bevel van menschen hoorde
Maar u aan mijn stem niet stoorde,
Die, te haastig neergedoken,
Plots de banden hebt verbroken,
Afgesneden op de fijn,
Scherp geslepen, zwarte lijn
Van den donkren aarderand,
Waar het zonlicht achter brandt!

Schoon uw heengaan mij bedroefde,
Dacht gij dat ik u behoefde?
Dat ik op mijn aardsche pad,
Zon, uw glorie noodig had?
Dat ik anders niet kon vinden,
Om mijn pad aan vast te binden?....

Juist, mijn weg heeft zich verlegd,
En mijn lint is vastgehecht
Aan een spits, die opwaarts stak,
En de lijn der kimmen brak.
't Was een toren, die mij toonde,
Waar de stad lag, waar ik woonde,
Waar een rustig bed mij wachtte;
'k Had dus verder geen gedachte
Voor de glorie van de zon,
Waar ik toch niet wonen kon;
Maar ik liet gerust en blijde
Naar de stad mijn wielen rijden,
Blijde, schoon de zonne zonk,
Dat geheel de hemel blonk,
In den heldergelen gloed,
Die mij rustig stemde en goed.

In dien glans, maar helderder,
Blonk het schijnsel van een ster,
Of het ijle hemellicht
Op één punt zich had verdicht
En een opening gebrand

In den zijden hemelwand,
Dat onze overzijdsche bureu
Door een gaatje konden gluren,
Wie zoo laat en licht gekleed
Door de donkre heiden reed.

En die kleine ooggetuige
Van mijn rit begon te zuigen
Met haar spitsen, fijnen mond,
Dat van heel het hemelrond,
Dat verbleekte zienderoogen,
't Zoete licht werd weggezogen.
Maar ik liet me niet verdrieten
Dit verbleeken en verschieten
En verkleuren van dien gloed,
Want mij troostte toch het zoet
Stargeglans, dat klaarder scheen,
Waar het duisterde om haar heen.

Kleine ster, die als mijn gids
Boven gindsche torenspits
Als mijn leidsstar mij komt wijzen
Op het eindpunt mijner reize,
Die mijn blikken houdt gevangen
Met zoo wondergroot verlangen,
Dat ik zelf niet kan doorgronden,
Wat voor troost mijn oogen vonden
In het schijnen van een ster,
Die zoo klein lijkt en zoo ver....

Sterke ster, die in het duister
Straalt met onverzwakten luister,
Zijt gij zelf een stralenbron
Of weerkaatst gij van de zon,
Voor een wijle ons oog ontgleden,
De verborgen heerlijkheden?
Had mijn hart u dan herkend
En zich dús tot u gewend
Met de wijsheid van de ziel,
Die het licht, dat haar ontviel,
Dat zij meende te ontberen,
Onbewust, bij 't wederkeeren,
Waar zij tòch naar had verlangd,
Aan haar open deur ontvangt?

In het hooi

Ik lag in het hooi,
De hemel was mooi,
Mijn bed zacht en goed,
En het geurde zoo zoet.

Ik keek met een zucht
Van genot naar de lucht.
Mijn geluk was als dat
Van een spinnende kat.

En ik dacht: 'Zoo meteen
Moet ik op, moet ik heen -
Maar ik weet nog niet, hoe
Ik dat kan, ik dat doe.

Als nu spelenderwijs
Mij de Man met de Zeis
Had gemaaid, als het gras,
Dat dit hooi eenmaal was,

Ik behoefde niet op
Meer te staan, niet rechttop
Meer door 't leven te gaan....'
- En dat lachte mij aan.

Langs de weiden

Laat mij langs de weiden rijden
Op het wiel,
Laat mij glijden langs de wegen,
Nu de regen,
Die sinds dagen nederviel,
Opgehouden heeft te stroomen,
En de zon is doorgekomen,
Stralende tot in mijn ziel.

Bei mijn oogen van de dijken
Reiken tot den horizont,
Waar de wolken henen wijken,
Die hun schaduwen doen strijken
Langs den grond,
Naar de blauwe boomenranden
Als van verre droomenlanden,
Nevelig bezond.

Tot de haven komt verschijnen
Van het kleine
Zeegehucht,
Waar de dichte schepenmasten
Fijne, lichte strepen krasten
In de reine lucht,
Waar de paarlemoeren vlakke
Onder bleeke hemelstrakte
Rustig openglanst,
En de blanke schitterschijn der
Zon een pad schiep naar den einder,
Waar het licht al deinend danst.

[Ik ben mijn zonde moe]

Wearied of sinning, wearied of repentance.
Christina Rossetti.

Ik ben mijn zonde moe en mijn berouw,
Ik ben mij zelve moede en ik ben
Het zoeken moe naar God, dien ik niet ken,
En dien ik toch zoo gaarne kennen zou.

Ik ben mijn zwakheid moe en mijn verdriet,
Mijn arbeid en mijn hoop en mijn genot,
Maar bovenal het zoeken naar mijn God! -
Ik ben het zoeken moede - maar God niet.

Hij ziet en kent mijn zonde en vergeeft
Ze zeventig maal zeven maal en meer.
Hij wil niet, dat mijn ziele sterft maar leeft.
O, wonderbare goedheid van den Heer,
Die naar zoo moedeloos een ziel nog vraagt,
Die alle dingen, en ook mij verdraagt.

[Ik weet wel, dat ik trotsch ben]

Ik weet wel, dat ik trotsch ben. Ach ik zal
Altijd hoogmoedig zijn; ook, waar ik graag
Mijn schuld belijdende, vergeving vraag
Voor menschen. Ook, wanneer ik nederval

In schuldbesef, mij bitterder dan gal,
En God mijn onmacht en de bittere plaag
Van eigen schuld en eigen zwakheid klaag -
Ook dan ben ik hoogmoedig, dan vooral.

Want zou ik met het ongemunt metaal
Van woorden, waar ik noode mee betaal,
Mijn schuld voldoen, indien mijn hart verdroeg
In schuld te zijn? Zou ik, voor 't aanschijn Gods
Zóó diep mijn schuld gevoelen, zoo mijn trots
Niet altijd naar het allerhoogste vroeg?

[Toen ik mijn twijfel had tot rust gebracht]

Het geloof dan is de vaste grond der dingen die men hoopt en het bewijs der dingen die men niet ziet.

Hebr. 11:1.

Toen ik mijn twijfel had tot rust gebracht,
 Begon mijn ongeloof zijn lied te zingen:
 ‘Waar is de grond, de vaste grond der dingen,
 Waarop gij hoopt?’ - Ik zuchtte en zeide zacht:

‘Stil, stil, mijn kind! Ga slapen, het is nacht.
 Gij zoudt mijn pas ontslapen twijfelingen
 Ontwaken doen’ .... Maar klagend bleef het zingen,
 En schreiende herzei mijn ziel de klacht:

‘Waar is de grond? waar mijner hope grond?
 Waar het bewijs der onzienlijke zaken?’
 Wees stil, mijn ziel. Zou aan Gods horizont
 Nog niet het licht van Zijn genade naken,
 Die mij den naren nacht, dien ik doorwake,
 Doet wijken - ach wanneer? - voor blijden morgenstond?

Dies Irae

Dag van gramschap, van ellende,
als de wereld, wie zal 't wenden,
zal in vuur en vlammen enden.

O, de tranen, o, de zuchten!
o, de angst voor de geduchte
straf, die niemand kan ontvluchten!

De bazuinen zullen schallen
en de dooden zullen allen
opstaan en hun kluisters vallen.

En de aarde zal alomme
zwijgen en de dood verstommen,
als de Heer der dooden drommen

Voor Zijn rechterstoel zal dagen,
waar het boek ligt opgeslagen,
dat ons rekenschap komt vragen.

Als het oordeel wordt gesproken,
blijft geen zegel onverbroken
en geen misdrijf ongewroken.

In wiens voorspraak dan zal 'k roemen,
dat dit boek mij niet verdoeme?
zal God één onschuldig noemen?

Sla mijn schuld, o Heer, niet gade!
mchtig Koning, dek mijn daden
met Uw vorstlijke genade!

Jezus, die mijn ziel gezocht hebt,
met Uw kruisdood mij gekocht hebt,
ach, volbreng, wat Gij gewrocht hebt,

En gedenk ten laatste dage,
hoe, voor mij aan 't kruis geslagen,
Gij mijn straf reeds hebt gedragen.

Wil, rechtvaardig God der wrake
mij Uw gunst deelachtig maken
éér de oordeelsdag genake.

Spaar den zondaar voor Uw hoogen
troon, met nat bekreten oogen,
schaamrood in het stof gebogen.

Die Maria met Uw woorden
opgericht hebt en des moorde-
naars gebed aan 't kruis verhoorde,

Niet uit kracht van mijn gebeden,
maar uit goedheid, red mijn schreden
van den vuurgen poel beneden.

Waar Gij schape' en bokken scheidet,
stel mij, lieve Jezus, bij de
schapen aan Uw rechterzijde.

Zoo Ge alsdan in heilig toornen
't lot beslecht hebt der verloornen,
roep mij bij Uw uitverkoornen.

Want ik kom met een verslagen,
en verbrijzeld hart U vragen,
voor mijn einde zorg te dragen.

Dag van tranen, dag van vreezen,
als de mensch uit de asch herreezen,
zal door God geoordeeld wezen.

Bede

Klinkt daar, Vader, in mijn zangen
Geen verlangen
Naar Uw aangezicht?
Min ik meer het effen duister
Dan den luister
Van Uw eeuwig licht?

Meer de onbewogen ruste
Dan de lusten
Van den morgenstond?
Meer het slapende vergeten
Dan het weten
Van der dingen grond?

- Houd tot U mijn lichtschuw' oogen
Opgetogen,
Zon, die ongedoofd,
Mij de aarde en hemel beide
Zou verblijden,
Zoo ik beter had geloofd.

Is daar in mijn hunkrend wachten
Geen gedachte
Aan beloofd genot?
Kan mijn peinzen zich niet heffen
Tot beseffen
Van Uw liefde - God?....

De herdersfluit

Eens ging ik langs het lage riet,
Dat ruischen kan en anders niet,
Toen langs mijn pad een herder kwam,
Die één van deze halmen nam,
En dien besnoeide en besneed,
En maakte tot zijn dienst gereed.
Door dit gekorven rietje, dat
Als dood hij in zijn handen had,
Dien stemmeloozen stengel, zond
Hij straks den adem van zijn mond,
En als hij blies, zoo zong het riet,
En, als hij zweeg, verstomde 't lied:
De zoete, pas ontwaakte stem
Bestond en leefde slechts door hem.

Zoo gaf ik gaarne wensch en wil
In 's Heeren hand en hield mij stil.
Zoo dan, als door een rieten fluit,
Bij zwijgend eigen stemgeluid,
Gods adem door mij henen blies,
Hoe groote winst bij kleen verlies!

Die mijns harten vrede zijn....

Naar Thomas à Kempis.

Die mijns harten vrede zijn,
En de eenig ware ruste,
Reine bron van klare lusten,
Zuivre zon van zaligheid -
Laat mij willen en niet willen,
Wat Gij wilt en niet en wilt,
Blijde gaande door het stille
Leven in Uw vreê verstild.
Buiten U is niets dan strijd,
Niets dan moeiten, niets dan zorgen -
Laat mij, in Uw rust geborgen,
Slapen gaan in eeuwigheid.

Liefdesliedje

Mijn liefste, waar we beiden zijn,
Daar zijn we met ons bei,
Al de andere mensen, die er zijn,
Ze zijn er niet voor mij.
Ze lachen wel en praten wat,
Ze komen wel en gaan,
Maar doen ze iets of laten dat,
Het komt er niets op aan.

De andere mensen om ons heen,
Zijn ook wel lief en goed,
Maar ik bekommer mij alleen
Om wat jij zegt en doet.
Ik glimlach maar en houd mij stil,
Dit roezig stemgegons,
Waar ieder wat beweren wil,
Wat is het, lief, voor ons?

Zonsondergang

Ik liep, het hoofd gebogen,
Den avond te gemoet,
Maar hief de moede oogen
Niet op naar 's hemels gloed.
Waartoe den blik geheven
Naar 't schijnsel in de vert'?
't Was alles mij om 't even,
Of 't paars of purper werd.

Het was van zwarte aarde,
Het paadje, waar ik ging
En droomend nederstaarde
Die avondwandeling,
Waar, voor mijn moede schreden,
Bij 't schijnsel op mijn pad,
Elk der oneffenheden
Een eigen schaduw had.

In holten en in kuilen
Van d' ongelijken grond
Zag ik een schaduw schuilen,
Die daar een rustplaats vond,
Maar, schoon naar wet en rede
Ze zwart moest zijn als roet,
Ontstak ze voor mijn schreden,
En werd tot vuur of bloed.

Als op een rooster leek ik
Te treden, waar ik liep,
Met moede oogen keek ik
Als in een vurig diep,
En 't scheen mij zwaar te dragen
Bij 't staren in dien schijn,
Dat alles in die dagen
Was, als het niet moest zijn.

Luchtige liedjes

Zoude ik mijn liedjes,
de vluchtige, lichte
Liedekens zingen,
gelijk ik ze zing?
Zoude ik zoo lustige
liedekens dichten,
Zoo het mij naar
mijn lust verging?

Zoude ik mij spelender-
wijze vermeiden,
Dingen bezingend,
die buiten mij zijn:
Vrede - van 't vee
in de vredige weiden,
Vreugde - van bloemen
en zonneschijn?

Zoude ik van vreugdige,
vredige dingen
Zingen, een lachje
van spot om den mond?
Zoude ik zoo luchtige
liedekens zingen,
Zoo ik hier binnen
de vreugde vond?

Zorgen

Zie, ik liet in jonge jaren,
Kalm en onbewust,
- Zorgen hebben noch bezwaren
Ooit mijn ziel ontrust -
'k Liet den dag van morgen zorgen
Voor zijn eigen kwaad;
Wonderwel wist ied're morgen
Met het zijne raad.

Zie, ik gaf in later dagen,
Meer bewust, mijn lot
Zonder vreezen, zonder vragen
In de hand van God;
Wonderwel weet ied're morgen
Met het zijne raad....
'k Laat den dag van morgen zorgen
Voor zijn eigen kwaad.

Ik kan niet anders....

Ik kan niet anders dan mijzelf belijden;
Wanneer ik spreek, spreek ik mij zelve uit,
Dan zoek ik soms, zoo heimlijk mijn verblijden
En smart te zingen, dat de oningewijden
Niets hooren dan een liefelijk geluid....
Ik kan niet anders dan mijzelf belijden,
Ik spreek mijzelf in al mijn liedren uit.

Ik zou wel graag van andre dingen spreken,
Maar, wat ik schep, het is mijn eigen beeld,
En, tracht ik me ook al spelend te versterken
In vreemd gewaad - in lach, in taal, in teeken,
Verraadt zich, wat ik heimlijk had verheeld....
Ik kan alleen maar van mijzelve spreken,
Al wat ik schep, het is mijn eigen beeld.

Ik kan niet anders dan mijzelf verkonden,
Ik vind mijzelve altijd en overal;
In elk mysterie, dat ik wil doorgronden, -
Ook in mijn God - heb ik mijzelf gevonden,
Wie, die mij van mijzelf verlossen zal?....
Ik kan niet anders dan mijzelf verkonden,
Ik vind mijzelve steeds en overal.

De spoortrein

Eens op een dag, toen ik de stad
Verliet en in den spoortrein zat,
En daar in stille lijdzaamheid
Geduldig wachtte tot de tijd
- Bij 't langzaam voortgaan van de klok -
Zou komen, dat mijn trein vertrok,
Geschiedde 't, dat in 't naaste spoor
Een trein rangeeren ging en voor
Mijn venster schoof. Ik kende wel
De vreemde werking van dit spel,
Maar 't scheen mijn onbetrouwbaar oog,
Alsof mijn trein zich voortbewoog
Voorbij dien andren, vreemden trein,
Die onbeweeglijk bleef in schijn.

Toen ik nu al maar verder reed,
- Ik wist toch, dat ik dat niet deed -
Werd ik bedroefd, dat mijn gezicht
Mij dus bedroog in 't volle licht,
En, dat mijn inzicht niets vermocht
Tegen dit dom gezichtsbedrog.
En in mijn wanhoop om dien waan
Heb ik mijn oogen dichtgedaan,
Heb ik gebeden: 'Trein, sta stil!'
Met al de hartstocht van mijn wil...
Maar, wat ik smeekte, deed of dacht,
Ik heb hem niet tot staan gebracht.

Wie iets zoo zeker weet en vast,
Dat hij het haast met handen tast,
Het voor zijn oog gebeuren ziet,
En dan bedenkt: het is zoo niet,
Die voelt zich zeer bedroefd en moe,
Die twijfelt aan het of en hoe,
Die wanhoopt aan het al of niet
Van alle dingen, die hij ziet,
Die is op 't eind de zekerheid
Van alle zijn en niet zijn kwijt.

Dien morgen sprak ik op mijn reis
Tot mijne ziel op deze wijs:
'De domheid, die ik straks beging,
Was, dat ik aan een vlottend ding,
Dat zelf geen rust of vastheid had,
Der dingen rust en vastheid mat.
Dus zoek, indien gij twijfelt aan
Uw eigen vastheid of bestaan,
Te midden van wat vloeit en vlot,
Mijn ziel, uw zekerheid in God,
Het eenig, eeuwig vaste punt,
Waar gij den blik op richten kunt.'

Vrij

God, Gij hebt mij de vrijheid gelaten,
U te beminnen of U te haten,
U te loochenen liet Gij mij vrij,
U te aanvaarden vergundet Gij mij.

Daarom ook gaaft Gij mij, God, geen teeken,
Dat niet mijn twijfel kon tegenspreken -
Hebt Ge in mijn hart U geopenbaard?
Spraak Ge?.... Hoe wist ik, dat Gij het waart?

Hebt Gij mij, Heer, Uw handschrift gezonden,
Dat ik Uw wil daaruit weten konde?
Of Gij ook brief en zegel zendt,
Wie kan herkennen, hetgeen hij niet kent?

Dus ik ben vrij, Uw bestaan te aanvaarden
Of te verwerpen voor andere waarden,
Vrij, Uw bedoeling met mij te verstaan
Of mijn eigene wegen te gaan.

Vrij? Ik, die nimmer een woord heb geschreven,
Of ik gaf mij met vreezen en beven
Willoos over aan Uw gena,
Wat Gij voorspraak, sprak ik na.

Ach, wat vroeg ik naar zegel of teeken?
Wat ik sprak, dat *moest* ik spreken,
Schrijven *moest* ik, als ik schreef,
Gaan, waarheen Uw geest mij dreef.

Een oud liedje herdicht

Wat mag ons daarboven ontbreken,
Waar 't heil dat God ons geeft,
Ons God geeft, uit te spreken,
En elk het gevoelen heeft,
Alsof hij rechtuit in de helle
Zoude ingaan, konde hij daar
God vinden en vergezellen
En schouwen Hem open en klaar?

De liefde, die wij daar vinden,
Dunkt ieder zóó ongemeen,
Of God hem alleenlijk beminde
En zocht zijne liefde alleen,
Of onder de zalige scharen,
Die kwamen ten hemel in,
Geen zoo begenadigd ware
Door Zijne godlijke min.

Die God bemint alleene,
Die spiegelt hem alzoó klaar.
Als het glas, door de zonne beschenen,
Het licht maakt openbaar,
Die zal te eeuwiger tijden
De vreugd, die hij om zich ziet,
Beminnen en zich verblijden,
Als waar ze hem zelve geschied....

Zoo vaak ik dit overdochte,
Zoo roerde zich iets in mij,
Als ware mij God, dien ik zochte,
Met Zijne gratie nabij,
Als hadde Hij reeds op de aarde,
Mijn ziele zeer gezocht
En hield ze van grooter waarde,
Dan zij het vermoeden mocht.

Die derven, dat ze minnen.
Zijn dikwijls zeer bezwaard
En ongerust van binnen,
Het is der minnen aard;
Maar, die de minne derven
Voor 't lief, dat hen bemint,
Veel beter konden ze sterven
Dan leven zoo koelgezind.

Zij, die dit liedje herdichtte,
Is vaak nog koud van min
En traag om zich te richten
Met haren aardschen zin
Naar 's hemels eeuwige lusten;
Dit baart haar droefenis;
Haar hart en kan niet rusten
Dan daar Gods liefde is.

De zoetste liefde op aard....

Wie om te leven leeft,
Zal nooit het leven vinden,
Maar die zijn leven geeft.

De zoetste liefde op aard
Ik wist haar des begeerens
En des benijdens waard.
Toch heb ik nooit getracht,
Haar vreugde mij te winnen,
Ja, nauw aan haar gedacht.
Eéns, sprak ik, zal ze mij,
Die haar niet zoek, verschijnen -
Zoo niet.... welnu het zij.

Mij lokte een hooger goed,
Een rijk en vruchtbaar leven
Voor andren scheen mij zoet,
Toch heb ik nooit gepoogd,
Dien roem mij te verdienen,
Noch iets te zijn beoogd.
Zoo 't leven, sprak ik, mij
Mocht roepen, zal ik komen -
Zoo niet, mijn God?.... Het zij.

Naar God heb ik gezocht,
Maar nooit om Hem te vinden,
Heb ik mijn ziel verkocht.
Wie voor den hemel leeft,
Verliest zijn ziel en vindt haar
Die haar verloren geeft. -
Zal Uw genade mij
Die haar niet na jaag, grijpen?
Amen, mijn God, het zij.

Deus caritatis

Mijn leven is doorwrocht van deze sterke genade dóór en dóór.
Rabindranath Tagore.

Mijne begeerten stijgen,
Mijn wenschen velerlei,
Tot U, maar met Uw zwijgen
Bewaart en redt Gij mij;
Wat ik van U ontving,
Of van U zal ontvangen,
Ge ontzegt mij mijn verlangen
Met harde weigering.

Of 'k drentelend mijn dagen
Verdoe in 't aardsch gewoel,
Of opwaak om te jagen
Naar U, mijn eeuwig doel,
Gij houdt Uw aangezicht
Mij zonder mededoogen
Verborg en mijn oogen
Voor Uw genade dicht.

Mijne begeerten stijgen
Naar U in mijn gebed.
Gij hebt mij met Uw zwijgen
Beveiligd en gered:

Mijn leven is doorwrocht
Door Uw sterke genade,
Die ik vergeefs versmaadde
En te ontwijken zocht.

Dat vrij de zegeningen,
Die 'k ongevraagd bezat,
Voorbijgaan met de dingen,
Waar ik vergeefs om bad,
Zoo ik maar waarlijk mag
Bezitten 't eeuwig goede,
Dat nooit mijn wensch vermoedde,
Noch mijn begeerte zag.

Gelijk een bloem

Gelijk, o groote zon, de bloemen dezer hoven
's Morgens te wachten staan op 't rijzen van uw gloed,
En, als uw schijnsel komt, dien lichtglans van hier boven
In 't hart ontvangen, dat zich voor u open doet,

En bloeien naar uw wil, en met hun schoon u loven,
U, die hun schoonheid zijt, en God, en hoogste goed,
En 's avonds, als de glans van uw zoet licht gaat dooven,
Tevreden slapen gaan, als alles rusten moet,

Zoo ligt mijn ziel voor God en doet zich voor Hem open,
Voor Hem, der zielen Zon, die 't eeuwig schijnsel geeft,
En bij Wiens godlijk licht mijn zitten, opstaan, loopen,
Al, wat ik ben, of doe, of niet doe waarde heeft;
Zoo ligt mijn ziel voor God, zoo zonder vreeze of hopen,
Tevreden zoo ze sterft - of zoo ze eeuwig leeft.

Gethsemané

‘In jenen letzten der Nächte.’

Jezus, den laatsten der nachten,
Ging naar den hof der olijven,
Liet Zijn discipelen blijven
Buiten de duistere gaard;
Toen koos Hij drie uit hun midden,
Met Hem te waken, te bidden,
Maar door het bidden en wachten
Werden hunne oogen bezwaard.

Kon dan niet één met Hem waken?
Eén in die smartelijke uren
Met Hem de droefheid verduren
Van Zijn verwerping, Zijn smaad?
Moest Hij, dien zwartsten der nachten,
Eenzaam den kruisdood verwachten,
Eenzaam de bitterheid smaken
Van den triomf van het kwaad?

'k Wil bij Uw droefheid verwijlen,
In Uwe smarten verzinken,
Gij, die den beker moest drinken,
Die de verzoening ons bracht,
Wie zal de angsten doorgronden
Van deze nachtelijke stonden?
Wie zal de duisternis peilen
Van dezen duisteren nacht?

Avondvrede

Ik legde 't boek ter zijde
Bij 't duistren van den dag,
En staarde naar de weide,
Die voor mij open lag;
Ik zag het zwarten van het gras,
Waar 't door de zon verlaten was,
Het avondlijk gebeuren
Van sterven en verkleuren.

Een koele wind streek over
De weiden en 't gerucht
Van 't lichtbewogen loover
Doorruischte de avondlucht.
Toen, voor den nacht, die komen ging,
Kwam eene lichte huivering,
Als wind door popelblaren,
Mij door de ziel gevaren.

Ik dacht, hoe ook mijn leven
Als deze dag vergaan
En einden zou en even
Deed mij dit droevig aan.
Als zand, dat door de vingers glijdt,
Verging mijn lente en zomertijd,
En mijne najaarsdagen
Vergaten vrucht te dragen.

‘Ik kom met leege handen’ ....
Maar al mijn bitterheid
Verging in 't zachte branden
Van Gods afwezigheid,
Die ruischte door de stilte alom
En zachtkens sprak mijn ziel: ‘Ik kom,’
- En zoet scheen mij die schande -
‘Ofschoon met leege handen....’

Als wind door popelbladen,
Bewoog zich iets in mij,
Als waar met Zijn genade
Mijn God mij zeer nabij.
Mijn handen rustten in mijn schoot,
Mijn hoofd was naar het avondrood,
Dat blinkend was gebleven,
In stil geluk geheven.

‘Gij zult mijn dagen vullen
Met Uw zeer zoet gemis
En mijne nachten hullen
In Uwe duisternis....’
Ik zag het zwarten van het gras,
Waar 't door de zon verlaten was,
En kon niet eens betreuren
Dit duistren en verkleuren.

Verlatenheid

Als 't kind, bedroefd dat moeder haar verliet,
Schreiend de schatten, die haar kort te voren,
In de ernst van 't vreugdevolle spel verloren,
Zoo dierbaar waren, haat in haar verdriet,

Zal dan de moeder, als ze weerkomt, niet
Heel even zich bedroeven en verstoren,
Als zij het schreien van haar kind zal hooren
En 't zoo verlaten en zoo ledig ziet?....

Zou 't God, die nederziet, misschien behagen,
Dat ik, die toch zoo licht dit leven tel,
En lichtelijk mijn vreugd en smart kan dragen,
Toch, wat ik doe, zoo ernstig doe, zoo wèl
Mijn heimwee in den arbeid mijner dagen
Vergeet en in de vreugd van 't aardsche spel?

Godsverlangen

Ciò che m' incontra nella mente more
Quando vegno a veder voi, bella gioia.
Dante.

Zoo mijn gedachten, God, zich tot U keeren,
't Sterft alles, wat mij vreugde of droefheid scheen,
In Uw nabijheid leeft de liefde alleen -
Leeft naar Uw liefde, God, het groot begeeren.

Ik heb, als sneeuw, die voor de zon verdween,
Voor U mijn hoop, mijn onrust zien verteren
En met de volheid van Uw zoet ontberen
Gevuld het ledig in me en voor mij heen.

Wanneer ik uit het duister opwaarts zag
En tot U riep, zoo zijt Gij niet gekomen,
Maar met Uw bijzijn vulde ik mijn droomen
En met Uw afzijn vulde ik mijn dag....
En in den teedren spot van Uwen lach
Voelde ik, mijn God, mijn glimlach opgenomen.

Gods eer uit den kosmos (Psalm 19)

De groote lichten, die in 't luchtruim branden,
Verkondigen Gods eer,
De heemlen roemen 't werk van Zijne handen
Met keer en tegenkeer.
De eene dag brengt aan den ander sprake,
De nacht zal aan den nacht
De wijsheid Zijner wegen kenbaar maken
In 't werk door Hem volbracht.

Daar is geen woord of klank of hoorbaar teeken,
Hun stem geeft geen geluid,
Nochtans gaat tot het eind der hemelstreken
Sprake en kennis uit;
Over de gansche aarde gaat hun rede
Tot waar aan 's wereldds end
God voor de zon een tent schiep, diep beneden
De grens van 't firmament.

Vanwaar, gelijk een bruidegom gerezen,
Die 't slaapvertrek verlaat,
Hij als een held in 't spoor, hem aangewezen.
Verheugd zijn wegen gaat.
Zijn opgang is aan 's hemels eind, zijn dalen
Aan 's hemels ander eind:
Niets is verborgen voor den gloed der stralen.
Waarmee hij de aard beschijnt.

Volkomen is de vaste wereldorde,
Door 's Heeren hand gesticht,
Die den onwetende doet wetend worden
Met klaar en waar bericht
Van Zijn rechtvaardige, eeuwig wijze daden
En Zijn volmaakte wet.
Rein is de vrees van hem, die op Gods paden
Zijn schreden heeft gezet.

Zoeter dan honing, lekend uit de raten,
Begeerlijker dan goud,
Is mij mijn God, Uw wet, en groote bate
Vindt hij, die ze onderhoudt.
Ik vind mijn vreugd in 't volgen van Uw wetten,
En - zoo ik schuldig ben -
Spreek Gij mij vrij van de verborgen smetten
Van 't kwaad, dat ik niet ken.

Bewaar mij voor der boozen overreding,
Opdat hun overmoed
Mij niet, o God, in zware overtreding
En zonden vallen doet....
Ach, dat deze overdenking in Uw oogen
Genade vinde en trots
Haar onvolmaaktheid U behagen moge,
Mijn Goël en mijn rots!

Roeping

Wee den dwaas, die het onbereikbare wil bereiken,
den eierzuchtige, die werkt hetgeen hij niet ver-
mag.

Verstandigen en sterken gaan des morgens aan hun
weloverwogen taak, genieten des nachts hun wel-
verdiende rust:

Hij zit gebogen over zijn arbeid, hij verspilt zijn
uren dag aan dag.

Zoo God mij een taak heeft gegeven, die mijne
krachten te boven gaat, zoo heb ik Zijn roeping
niet aanvaard.

Ik zal zoo dwaas niet zijn, het onbereikbare te wil-
len bereiken,

noch ook zoo eierzuchtig dat ik, niet doende, het-
geen ik doen moest, mij zoude overwerken aan
werk, dat ik niet verricht.

Het werk, waartoe God mij riep, ik heb het in
opperste lichtzinnigheid verlaten voor dat, dat
voor mij lag,

dat er voor mij niet op aan komt, dat ik doen kan
en laten kan, al naar het mij lust.

Ik doe, hetgeen ik doe.

Soms alleen, in mijn uren van verpoozing, - want
zoo zorgeloos is ook de meest lichtzinnige niet,

of zoo nu en dan in ledige oogenblikken zullen
zijn gedachten vanzelf zich keeren tot hetgeen
alleen beteekenis voor hem heeft - vraag ik
spelenderwijs naar de taak, die God mij heeft
gegeven,
en achteloos strekt mijn hand zich uit naar het
werk, dat ik niet als het mijne erken.

Mijn God, zoo Gij wilt, dat Uw taak door mij
verricht worde, Gij zult die zelf ter hand moeten
nemen.

Gij zult mij moeten vervullen met een zoo heftig
verlangen naar mijne ledige uren, een zoo heilige
ijver voor mijn spel, dat ik alles, ook mijn dage-
lijkschen arbeid, daarvoor vergeet.

Als dan mijn spel gespeeld en mijn taak voltooid
zal wezen, dan zal ik ook erkennen, dat Gij mij
daartoe geroepen hadt.

Avondstemming

Het is stil: de blaadjes van den popel trillen slechts
even;
nauw merkbaar beweegt de bonte eschdoorn, be-
weegt de bruine beuk zijn takken op en neer.
Uit de verte klinkt het schreiend blaten van een
geitje, - ik weet niet, waarom het schreit.
Trouwens, ik wil mij ook niet bedroeven over leed,
dat ik niet verhelpen, niet lenigen kan.
Ook een koe loeit met klagend, langgerekt ge-
loei....
Misschien klinkt het alleen maar zoo klagend,
misschien is het juist wel prettig, zoo droevig te
staan loeien in het avondlicht, met een stem, die
de stilte ver door de ruimte draagt.
Ik glimlach.
Er is zooveel vreugde op aarde - ook waar men
die het minst vermoeden zou.

Maar er is ook veel verdriet.
Als er een beetje blijdschap was en een beetje
droefheid, ik zou mij verblijden met de blijden en
weenen met de treurenden.
Maar het lijden is zoo groot, zoo verbijsterend; nog
opzichtiger nu, nog schrijnender misschien dan
anders,
maar het is er altijd, altijd!

Ik zie omhoog en glimlach.
Zou ik mij bekommeren om leed, dat ik niet ver-
helpen, niet afwenden kan? - dat God in Zijn
hand heeft?

Als eenmaal het lijden komt, ook over mij,
zoo moge ik gereed zijn, het te aanvaarden.
Zoo moge ik de kracht hebben, het te dragen,
lichtelijk te dragen,
met den glimlach, waarmede ik het lijden van
anderen draag.

Duisternis

Mijn duisternis is vol van Zijne verborgenheid en
mijn stilte van Zijn zwijgen.
Met het verlangen naar Zijn bijzijn heb ik mijne
eenzaamheid gevuld.
Mijn honger en mijn dorst stil ik aan den disch
van Zijn begeeren.
Zijn gemis maakt mijn armoede rijk.

Zoo ik tot Hem riep in mijn droefheid, Hij ant-
woordde niet,
Zijn gelaat hield Hij voor mij verborgen,
maar ik wist, zoo ik glimlachend opzag tot Zijne
verborgenheid, dat het glanzend mysterie Zijner
liefde mij alzijds in het duister omgaf.
En zachtjes voelde ik mijn glimlach opgaan in de
oneindige teederheid Zijner goddelijke ironie.

Mijn God heeft zich voor mij verborgen gehouden.
Hij heeft zich jegens mij in het ongelijk willen
stellen,
opdat Zijn schijnbare onvolkomenheid mijn liefde
zoude ontroeren en ontrusten,
opdat Zijn schijnbare duisternis mijn liefdesver-
langen des te dieper zou doen glanzen.

Het is zoet, edelmoedig te mogen zijn in Zijn liefde,
het zoetst - o mijn God, hoe goed hebt Gij de
diepte van mijn hoogmoed gepeild! - edel-
moedig te mogen zijn jegens U.

Avond op het balkon

Wij zagen zwijgend naar het dalen
Der langzaam ondergaande zon,
Terwijl de laatste zonnestralen
De zuilen roodden van 't balkon;
Wij ademden de zoele geuren
Van lindebloesem en van hooi
En keken naar het stil verkleuren
Van 't aardsch en van het hemelsch mooi.

Maar, toen het bloeiend licht verdorde,
En 't purper somber werd en koud,
Is ook mijn hart bedroefd geworden
En stervensmoede en stervensoud;
Nog even hield een vaag verlangen
Mijn doodsche droefheid zacht gekleurd
En als een geur, die loom blijft hangen,
Het ledig van mijn ziel doorgeurd.

En zachtkens, naar mij toegedragen
Door d'avondwind, klonk uit de vert'
Het rollen van een boerenwagen
En 't was, of daar gezongen werd;
Reeds naderden de paardehoeven
En vredig uit het stil verschiet
Vernam mijn oor het sleepend droeve
Gezang van een godsdienstig lied.

Moed

Geef mij den moed om onrecht te onderkennen,
Ook waar 't door eeuwen van gebruik gewettigd wordt,
Den vasten wil aan onrecht nooit te wennen,
Ook waar de macht, het weg te nemen, schort.

Doch zoo ik spreek, het zij geen laf opstandig klagen,
En waar ik zwijg, 't zij nooit, verwonnen door den tijd,
Indien ik licht mijn leed en dat van andren drage,
't Zij wijl mijn liefde weet, dat Gij de Liefde zijt.

In memoriam mevr. H.-Pr.

'k Heb bij Uw sterven niet geschreid,
Het was de tijd,
Voor U om heen te gaan,
Maar 't weten, dat Gij niet meer zijt
Doet toch weemoedig aan.

Ik heb Uw stil gelaat bestaard,
Van 't geen Gij waart
Den dooden, leegen vorm,
Dien Gij gelaten hebt op aard
Ten prooi aan made en worm.

Ik weende niet toen ik U zag,
Hetgeen daar lag,
Het scheen zoo ver en vreemd,
En 'k wist nog niet dien eersten dag
De leegheid dezer leemt.

Maar 'k weet, dat ik U missen zal
In 't klein getal
Der vrienden, die ik vond,
Het was zoo'n oude vriendschap al,
Die tusschen ons bestond.

In memoriam P.D.Ch.d.I.S.

Ik ween om woorden, die onuitgesproken bleven,
Woorden van troost en deernis met uw leed,
Van dank voor 't geen gij waart en voor mij deedt,
Van teederheid, die ik verlangde u te geven,
Doch nooit heb uitgezegd of neergeschreven
Uit schroom voor 't groote woord, die 't ware woord vermeed....
Ik ween om woorden die onuitgesproken bleven,
Om al, wat ik verzwegg - en gij niet weet.

Rozenboompje

Als de zon des avonds daalt
Staat mijn rozenboom vol rozen,
Nog in 't avondlicht te blozen,
Dat zijn kruintje overstraalt.

't Boompje bloost en bloeit en blinkt
In het midden van mijn gaarde,
Waar rondom de duisterende aarde
Reeds in schemering verzinkt.

's Avonds in mijn rozenhof
Blijft het avondlicht gevangen
In de duizend roosjes hangen,
Roodend roos en rozelof.

Sinds ik het weet....

Sinds ik het weet - ik weet het wel, ofschoon
Nog onder ons angstvallig wordt ontweken,
Het booze woord te noemen, dat bij 't spreken
Licht ruw of wat onzuiver klinkt van toon, -

Sinds ik het weet, werd mij de overvloed,
De schoonheid en de zoetheid aller dingen,
Die mij alom omgeuren en omringen,
Nog wèl zoo liefelijk en wèl zoo zoet,

Sinds ik het weet, schijnt mij de atmosfeer
Doorwasemd en doorgeurd van zoele togen,
Het is of ieder zintuig en vermogen
Nog fijner werd en scherper dan weleer,

Sinds ik het weet, treed ik, wien ik ontmoet,
Den vreemden en den vrienden op mijn wegen,
Ontroerender en vertrouwelijker tegen,
En 'k groet ze met een vriendelijke groet,

Sinds ik het weet, is God mij meer nabij
En vaak, in d' ernst van 't aardsche spel verloren,
Zoo ernstig en zoo diep als ooit te voren,
Gevoel ik plots Gods glimlach over mij.

Moeder

Moeder naar wier liefde mijn verlangen
Sinds mijn kinderjaren heeft geschreid,
Ach, hoe zult gij mij zostraks ontvangen
Na den langen scheidingstijd?

Zult gij me aanstonds als uw kind begroeten,
Als 'k ontwaken zal uit mijnen dood?
Zal ik nederknielen mogen voor uw voeten
Met mijn hoofd op uwen schoot?....

Maar wat dan? Wat zult gij tot mij zeggen,
Bij het ver gegons van de engelenschaar,
Als ge uw jonge, blanke hand zult leggen
Op dit oude grijze haar?

Afscheid

Eén oogenblik voor het voorbije leven
Als voor 't bewogen spiegelvlak te staan
Van rimplend water, dat met stadig beven,
Het beeld, eer het tot stand komt, doet vergaan,
Den vorm te zien, die in het water drijft,
Onzuiver zoo van kleuren als contouren,
Die, vluchtig bij het allerlichtst beroeren,
Geen wezen heeft, dat in zichzelf beklijft....

En heen te gaan - en niets dat achter blijft
Dan dingen, die wij meenden te bezitten,
En niet ons eigen waren, die als klitten
Nog hechten aan de plooiën van ons kleed,
Maar die wij van ons doen, zooals we leed
En bitterheid en zorgen van ons deden,
Als niet van ons, als dingen van 't verleden....

Een oogwenk voor het vlottend watervlak te staan
En naar 't verwarde spiegelbeeld te staren,
Dat nog de trekken draagt, die de onze waren,
En stil en eenzaam heen te gaan.

Moritura te salutat

Dit zijn Uwe wegen,
Ook de mijne? 'k weet het niet, mijn God,
Al mijn wenschen en begeerten zwegen,
Toen Gij tot mij spraakt, ik sprak niet tegen,
Ik aanvaardde Uw gebod.

Of mijn hart dit wilde?
'k Heb niet naar het schreien van mijn hart gevraagd.
Toen Uw glimlach mijne ziel doortilde
En mijn glimlach gloren deed, verstilde
't Al in mij, dat schreit of klaagt.

Dit zijn Uw gedachten,
Ave, Heer, U groet die sterven gaat.
Dat het ja van hare stille nachten
En het amen harer dagen door geen klachte
Worde ontheiligd en geschaad.

Dood nadering I

Is dit, o Heer, dit oppervlakkigheid,
Dat ik mijn uren en mijn dagen
Zoo onbezorgd en zonder veel te vragen
Zoo ongeveer als vroeger slijt?
Alleen wat machtelooser en wat zwakker
En zonder levenstaak en levensstrijd -
Des morgens word ik zonder plichten wakker
En hul mij aanstonds in mijn eenzaamheid.
Dan komen vrienden die mij wat verwennen
En meren aan mijn oever hunne boot,
Wij spreken van het leven, dat wij kennen
Met luider stemme en zachter van den dood.
Dan gaan zij heen en eenzaam blijf ik achter....
Ik weet niet, is dit oppervlakkigheid,
Dat niet mijn stem nog stiller en zachter
En sprak van U en Uwe heerlijkheid?

Dood nadering II

Mijn uren gaan voorbij gelijk het zand,
Dat langzaam door de dichte vingers vliet
En wegvloeit uit de vastgesloten hand;
Als water, dat ik dronk, maar proefde 't niet.
Ik weet niet of zij bitter zijn of zoet,
Ik weet niet, of het zachtkens in mij schreit,
Of in mij lacht - het zingen van mijn bloed,
Het klinkt zoo stil, en 't ver geruisch zoo zoet
Heer, van Uw eeuwigheid.

Dood nadering III

Ik vroeg: Is dit lichtzinnigheid in mij,
Dat ik niet angstig of bedroefd kan wezen
Vanwege mijne zonden, noch met vreeze
Tot U, o Heer, om schuldvergeving schrei?
Ik kende vroeger nog besef van schuld
En schreide vaak tot U om schuldvergeving,
Hoe is het, dat de dood dan niet met beving,
Doch met zijn groote stilte mij vervult?

Toen lachte God en sprak: Toen Gij daareven
Al wat Ik nam, vrijwillig hebt gegeven,
Toen gaaft gij in de gulheid van uw bod
Mij ook uw smarten, ook uw levenswonden....

In 't leven is de zonde ònze zonden
Maar in den dood is ze Uwe zaak, mijn God.

De dood als verlosser

Kom nu met uw donker, diep erbarmen,
Eindelijke Dood.
Laat dit pijnlijk lichaam in uw armen
Rusten als het kind op moeders schoot.
Laat mij veilig door de schaduw uwer groote
Vleugelen gedekt
Slapen gaan, het moede oog gesloten
En het lichaam pijnloos uitgestrekt.

Annunciatie

Ik hoorde uw voetstappen naadren op het pad,
Ik wachtte, en zag u na een korte pooze.
- Hoe geurden 't dennenboschje en de rozen! -
Toen gij mijn open woning binnentradt.

Gij waart dien avond, toen gij tot mij kwaamt,
O Dood, niet overmoedig, niet vermetel,
En toen gij plaats naamt in mijn zachten zetel,
Gelijk een knaap zoo schuchter en beschaamd.
'Ik kom misschien wat laat en ongelegen?
Maar God heeft mij gezonden met een last'.
Ik sprak: 'Wie tot mij komt van Zijnentwege
Is mij ten allen tijde een lieve gast'.
Ik bood u spijze. Ik dronk met u den wijn.
Toen spraakt gij vragend, en uw oogen zagen
De mijne niet, naar de uwe opgeslagen,
Maar staarden peinzend in den avondschijn:
'Ik weet, dat ge u een woning hebt gebouwd,
Die gij zoo juist van plan waart te betrekken?....
Dat gij de taak, door God u toevertrouwd
Ten laatste aan uzelve woudt ontdekken,
Als gij uw eigen leven leven zoudt'....
Maar met een glimlach sprak ik snel en stil:
'Kwaamt gij, o Dood, mij van mijn plannen spreken?
Spreek en verkondig mij des Meesters wil'.
Toen stondt gij op, toen gaaft gij mij het teeken,
Waarmede gij de uwen wijdt, o Dood. -

Ik deed u even later uitgeleide,
Ik zag u duister in het avondrood
Verdwijnen in de duisternis der heide.
En keerde huiswaarts langs het kiezelpad,
Ik sprak niet 'goede Dood', ik sprak niet 'booze',
Maar 't dennenboschje geurde, en de rozen,
En 'k had het leven nooit zoo lief gehad.

De avond is gekomen

Het licht werd weggenomen,
Dat over de aarde lag;
Reeds duisteren de boomen -
De avond is gekomen.
En 't was nog klare dag!

De zon had hare stralen
Den rijpen zomernoen
Rechtstandig neer doen dalen,
Met oogst en binnenhalen
Had ik nog veel te doen.

Toen is mijn zon gezonken
Voorgoed en onverwacht,
De bleeke sterren dronken
Het hemellicht en blonken
En bloeiden in den nacht.

Ik zag het vreemd gebeuren,
De handen in de schoot,
En even moest ik treuren,
Om 't sterven en verkleuren
Van 't gloeiend avondrood.

Maar, dacht ik, God zal zorgen
Voor 't geen te velde staat,
Wat mòet, dat wòrdt geborgen,
Zoo niet vandaag, dan morgen,
Als Hij aan d' arbeid gaat.

Toen heb ik mij tevreden
Tot rusten neergevlíjd.
Wat nood, zoo hier beneden
Mijn handen 't werk niet deden?
Wat scha voor de eeuwigheid?